

SYSTEM KAUCYJNY

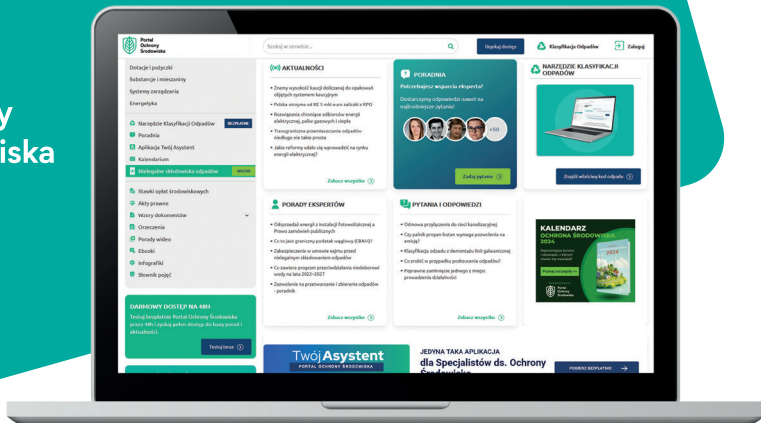
W POLSCE

Portal Ochrony Środowiska

Portal
Ochrony
Środowiska

Kompleksowy serwis, który dostarcza aktualną i praktyczną wiedzę z zakresu prawa ochrony środowiska, niezbędną w pracy każdego profesjonalisty.

Wejdź na **www.PortalOchronySrodowiska.pl**
załóż **BEZPŁATNE** konto testowe **na 48h** i korzystaj
w pełni z zawartości portalu!

Dzięki dostępowi:

będziesz na bieżąco
ze wszystkimi
zmianami w prawie
ochrony
środowiska

możesz
korzystać
z setek porad

masz wszystkie
potrzebne
zagadnienia
w jednym
miejscu

dzięki licznym
narzędziom będzie
Ci łatwiej sprostać
codziennym
obowiązkom w pracy

SYSTEM KAUCYJNY W POLSCE

Copyright © by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
Warszawa 2025

Autor: Anna Kot, Katarzyna Kulhavik, Tomasz Kaler, Aleksandra Gembora,
Paweł Terpiłowski, Danuta Walaszek, Karolina Szewczyk-Cieślak

Redakcja: Anna Jagodzińska, Anna Szymanek

Redakcja merytoryczna: Anna Szymanek

Menedżer produktu: Anna Jagodzińska

Koordynator projektów wydawniczych: Anna Jagodzińska

Zastępca Dyrektora: Head of B2B Market: Szymon Danowski

Zdjęcie na okładce: freepick

Korekta: Zespół

Koordynator produkcji: Mariusz Jezierski

Projekt graficzny okładki: Agnieszka Makowska

Skład i łamanie: Agnieszka Makowska

ISBN: 978-83-8409-292-7

© Copyright by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2025

WYDANIE I

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

ul. Łotewska 9a, 03-918 Warszawa,

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

e-mail: cok@wip.pl

NIP: 526-19-92-256

Numer KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego

Wysokość kapitału zakładowego: 200.000 zł

Druk: KRM Druk sp. z o.o

Publikacja „System kaucyjny w Polsce” chroniona jest prawem autorskim. Przedruk materiałów opublikowanych w niniejszej publikacji – bez zgody wydawcy – jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Publikacja została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności i wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów oraz konsultantów. Zaproponowane w publikacji porady i interpretacje nie mają charakteru porady prawnej. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych. W związku z tym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w publikacji wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

Spis treści

Słowo od redaktora	5
Nowy system kaucyjny w Polsce	6
Zasady działania i perspektywy systemu kaucyjnego	10
Rozszerzona odpowiedzialność producenta a system kaucyjny	15
Obowiązki gmin w zakresie nowego systemu kaucyjnego	17
Wpływ systemu kaucyjnego na efektywność działania instalacji komunalnych	23
Ewidencja i sprawozdawczość w systemie kaucyjnym	26
Podatek VAT na opakowania po napojach	32
Podmiot reprezentujący	42
Obowiązki dla jednostek handlowych	48
Kary w systemie kaucyjnym	51
PPWR a system kaucyjny	55
Tu systemy już funkcjonują	58
Wątpliwości	71
Podsumowanie najważniejszych informacji o systemie kaucyjnym	73

Portal
Ochrony
Środowiska

Skomplikowane przepisy środowiskowe przekładamy na prosty język.

Portal, który dostarcza aktualną i praktyczną wiedzę z zakresu
prawa ochrony środowiska, niezbędną w pracy każdego profesjonalisty!

BEZPŁATNE KONTO TESTOWE

na PortalOchronySrodowiska.pl 24h/7 do pełnych zasobów portalu

Aktualne informacje

i nowe porady
z ochrony
środowiska.

Pytania i odpowiedzi

porady z których dowiesz się,
z jakimi problemami borykają się
osoby na podobnych stanowiskach.

Porady ekspertów

dotyczące najnowszych
zmian w prawie
środowiskowym.

Ebooki

dłuższe
opracowania na
temat różnych
zagadnień
dotyczących
ochrony
środowiska.

Baza aktów prawnych

jednolite teksty,
aktualizowane
na bieżąco.

Newsletter

cykliczny e-mail wysyłany raz
w tygodniu na Twój adres
e-mail.

Kalendarz zmian w prawie

w jednym miejscu zbieramy
terminy, o których trzeba
pamiętać!

Wzory dokumentów i formularze

gotowe do edycji, które
będziesz miał zawsze
pod ręką.

Jesteś zainteresowany płatną subskrypcją? Zadzwoń do nas lub napisz e-mail.

Nasi konsultanci dopasują dla Ciebie najlepszą ofertę.

PortalOchronySrodowiska.pl dostępny jest 24h/7 dni w tygodniu na laptopie, telefonie i tablecie.

Korzystaj wygodnie z wiedzy gdziekolwiek jesteś!

Zamówienia przyjmuje Centrum Obsługi Klienta: 22 518 29 29, e-mail: cok@wip.pl.

SŁOWO OD REDAKTORA

1 października 2025 roku zapisze się na kartach historii polskiej ochrony środowiska jako data symboliczna — dzień, w którym krajowy system kaucyjny oficjalnie wchodzi w życie. To długo wyczekiwane narzędzie, sprawdzone już w wielu krajach Europy, ma szansę zrewolucjonizować nasze podejście do gospodarowania opakowaniami po napojach i znacząco zmniejszyć ilość odpadów trafiających do środowiska.

Kiedy rozpoczynaliśmy pracę nad tą książką, przyświecał nam jeden główny cel: stworzyć kompendium wiedzy, które nie tylko przybliży założenia i funkcjonowanie systemu kaucyjnego w Polsce, ale również odpowie na pytania, które zadają sobie dziś zarówno konsumenci, jak i przedsiębiorcy, samorządy oraz organizacje pozarządowe. Wiedza, rzetelna informacja i przejrzystość są dziś kluczowe — bez nich żadne rozwiązanie, nawet najlepsze, nie zyska społecznego poparcia i nie przyniesie oczekiwanych efektów.

Jako specjaliści ds. ochrony środowiska z wieloletnim doświadczeniem mamy głęboką nadzieję, że ta książka pomoże Czytelnikom lepiej zrozumieć sens i potencjał systemu kaucyjnego. Wierzymy, że stanie się ona punktem odniesienia w debacie publicznej i narzędziem wspierającym mądrą transformację w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

Przed nami jeszcze wiele wyzwań: edukacja konsumentów, dopracowanie logistyki, budowa infrastruktury. Ale pierwszy, najważniejszy krok został już wykonany. Teraz wszystko zależy od nas — od naszej wiedzy, zaangażowania i odpowiedzialności.

Życzymy przyjemnej lektury

Redakcja

Nowy system kaucyjny w Polsce

W Polsce obowiązuje ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, która określa zasady mające na celu ochronę środowiska poprzez regulację postępowania z opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi. Nowelizacja ustawy wprowadza istotne zmiany, w tym przede wszystkim system kaucyjny. Nasza książka szczegółowo wyjaśni wszystkie aspekty nowych regulacji, obowiązujących przedsiębiorców w Polsce. Publikacja pomoże lepiej zrozumieć nadchodzące zmiany.

Co obejmują ustawa?

- zasady działania organizacji odzysku opakowań,
- zasady postępowania z opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi,
- zasady ustalania i pobierania opłaty produktowej oraz opłaty recyklingowej.

Zmiany w ustawie i wprowadzenie systemu kaucyjnego

W 2023 roku zmieniono ustawę o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, rozszerzając jej zakres o system kaucyjny. Nowe przepisy obejmują:

- jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów,
- szklane butelki wielokrotnego użytku do 1,5 litra
- oraz metalowe puszki o pojemności do 1 litra.

System ten ma na celu:

- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska,
- zwiększenie selektywnego zbierania i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- kształtowanie pozytywnych nawyków wśród społeczeństwa w zakresie segregacji odpadów.

Pierwotnie start systemu kaucyjnego planowany był na 1 stycznia 2025. Termin ten został zmieniony na 1 października 2025.

Cele regulacji w dyrektywie

Ustawa stanowi częściową transpozycję do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko (Dz. Urz. UE L 155 z 12.06.2019, str. 1), zwanej dalej „dyrektywą SUP”.

W art. 9 dyrektywy SUP jest zawarty obowiązek zapewnienia selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych powstałych z butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów wraz z ich zakrętkami i wieczkami na poziomie 77% w 2025 r. oraz 90% w 2029 r.

W celu zapewnienia wskazanych powyżej poziomów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań, o których mowa w art. 9 ust. 1 dyrektywy SUP w odniesieniu do opakowań wskazanych w części F załącznika do tej dyrektywy, w ustawie przewidziano:

- wprowadzenie systemu kaucyjnego obejmującego opakowania na napoje z tworzyw sztucznych.
- wymagania dotyczące utworzenia i prowadzenia systemu kaucyjnego, który będzie wspomagać selektywne zbieranie odpadów powstałych z tych opakowań.

Funkcjonowanie systemu kaucyjnego

W ramach systemu, przedsiębiorcy wprowadzający napoje w opakowaniach objętych regulacją będą musieli umieszczać na opakowaniach oznaczenie wysokości kaucji. Przy sprzedaży napojów w opakowaniach jednorazowego albo wielokrotnego użytku objętych systemem kaucyjnym, do ceny napojów doliczona zostanie kaucja, której wysokość zostanie określona w rozporządzeniu. Przy zwrocie opakowań, w celu odzyskania kaucji, nie będzie wymagane okazanie paragonu, gdyż opakowania objęte systemem będą odpowiednio oznakowane.

Zasady zwrotu kaucji w handlu

Jednostki handlowe, niezależnie od ich wielkości, które sprzedają napoje w opakowaniach objętych systemem, będą pobierały kaucję. Puste opakowania będzie można zwracać w jednostkach o powierzchni powyżej 200 m². Mniejsze sklepy

mogą dobrowolnie przystąpić do systemu. Planowane jest także tworzenie punktów zbierania opakowań poza jednostkami handlowymi.

Wyjaśnienie podstawowych pojęć

W praktyce gospodarczej przyjęło się używać określeń:

- „system kaucyjny” dla opakowań wielokrotnego użytku oraz
- „system depozytowy” dla opakowań jednorazowego użytku.

Ustawa przyjmuje jednak jedno określenie „system kaucyjny” zarówno w odniesieniu do opakowań wielokrotnego użytku, jak i jednorazowego użytku. Ujednolicenie nazewnictwa ma na celu uproszczenie całości systemu oraz jednocześnie zapewnienie jednoznacznej identyfikacji tego systemu przez użytkowników.

Przez system kaucyjny należy rozumieć system, w którym przy sprzedaży produktów w opakowaniach na napoje będących napojami jest pobierana opłata, która jest zwracana w momencie zwrotu opakowań albo odpadów opakowaniowych bez konieczności okazania paragonu potwierdzającego wcześniejsze uiszczenie kaucji. Nieodebrana kaucja zostanie przeznaczona na finansowanie systemu kaucyjnego.

Wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje – to przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach na napoje, z wyłączeniem sprzedaży bezpośredniej polegającej na dostarczaniu napojów w opakowaniach przez wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach.

Wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje – to przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu produktów w szklanych opakowaniach na napoje, dokonujący wyłącznie sprzedaży bezpośredniej (polegającej na dostarczaniu napojów w zwrotnych szklanych butelkach do miejsca.

Kwestie do rozważenia

Prowadzone są analizy odnośnie tego, że wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje są zobowiązani do osiągnięcia poziomów selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych, co najmniej w wysokości określonej w załączniku

nr 1a, czyli od 77% w 2025 roku do 90% w 2029 roku i latach późniejszych. W przepisach powinno być doprecyzowane, że ten obowiązek dotyczy również zlecających produkcję pod własnymi markami, co często obejmuje firmy międzynarodowe.

Inną kwestią jest to, że kaucja będzie naliczana przy sprzedaży produktu. Przedsiębiorcy proponują, aby była ona rozliczana w całym łańcuchu dostaw.

Nowy system kaucyjny ma potencjał, aby znacząco zmniejszyć negatywny wpływ odpadów opakowaniowych na środowisko oraz podnieść poziom recyklingu w Polsce. Wprowadzenie tego systemu to ważny krok w kierunku bardziej zrównoważonej gospodarki, ale wymaga jeszcze kilku kluczowych doprecyzowań, szczególnie w kwestiach podatkowych oraz obowiązków przedsiębiorców. Trwające analizy dotyczące terminu wejścia w życie nowych przepisów mogą wpłynąć na ostateczny kształt systemu kaucyjnego.